

BEDRIJFSWAGENS IN HET RECHT

BEDRIJFSWAGENS IN HET RECHT

Dirk HEYLEN en IVO VERREYT (eds.)

Lode AGACHE
Stefan CREEMERS
BART VERSTUYFT
Erik VERLINDEN

Tweede editie

intersentia

Antwerpen – Cambridge

Bedrijfswagens in het recht, tweede editie
Dirk Heylen en Ivo Verreyt (eds.), Lode Agache, Stefan Creemers, Bart Verstuyft
en Erik Verlinden

© 2012 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

Coverafbeelding: © Ann Verelst (ann-verelst@hotmail.com)

ISBN 978-94-000-0307-1
D/2012/7849/12
NUR 825

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

VOORWOORD

In 2010 verscheen de eerste editie van dit boek. We schreven toen dat het grote aantal bedrijfswagens in België het gevolg was van het gunstige fiscale regime in ons land, vergeleken met de ons omringende landen. Het toekennen van een bedrijfswagen die de werknemer ook privé mag gebruiken is, gelet op de hoge loonlasten, zeer voordelig in vergelijking met een loonsverhoging.

Ook voor een werknemer was het toekennen van een bedrijfswagen voor privé-gebruik zeer voordelig. De fiscale waardering van het voertuig, namelijk het bedrag waarop de belasting voor de werknemer wordt berekend, was aanzienlijk lager dan de reële waarde van het voertuig. Er werd voor de berekening van het belastbare voordeel geen rekening gehouden met de (nieuw)waarde van de wagen, enkel de CO₂-uitstoot en de afstand woon-werkverkeer waren relevant.

Vanaf 1 januari 2012 geldt evenwel een nieuwe regeling. Het criterium woon-werkverkeer speelt niet langer een rol. Voortaan wordt er, naast de CO₂-uitstoot, rekening gehouden met de nieuwwaarde van de bedrijfswagen (met inbegrip van opties en zonder eventueel toegekende kortingen). De regering Di Rupo voerde deze regeling in zonder enige overgangsmaatregel, met als gevolg dat veel bedrijfswagens (vooral de duurdere modellen en de wagens met hogere uitstoot) ineens veel zwaarder belast werden. Omdat deze nieuwe maatregelen heel wat stof deden opwaaien, besloten de auteurs het boek te updaten en vooral het fiscale gedeelte meer uit te diepen.

In het eerste deel van dit boek wordt voornamelijk stilgestaan bij arbeidsrechtelijke problemen. Het valt immers op dat ondanks het grote aantal bedrijfswagens op onze wegen, er tussen de werkgever en de werknemer over het gebruik ervan dikwijls geen, onduidelijke of onwettige afspraken gemaakt worden. Als er dan problemen ontstaan, is het vaak niet eenvoudig om te bepalen hoe die kunnen worden opgelost. Een deel van die problemen ontstaat overigens uit het dubbelzinnige statuut van de bedrijfswagen: enerzijds kan de wagen een hulpmiddel zijn bij de uitvoering van de arbeidsovereenkomst, maar anderzijds kan hij ook (louter) een looncomponent vormen.

Die dualiteit zal in het eerste hoofdstuk besproken worden, maar komt verder in het werk ook meermaals aan bod, o.m. waar de aansprakelijkheid van de werknemer bij schade wordt besproken. Het kan niet genoeg worden benadrukt dat

een goede, correcte en duidelijke *car policy* voor zowel de werkgever als de werknemer heel wat ellende kan voorkomen.

In het tweede hoofdstuk wordt ingegaan op diverse knelpunten bij het gebruik van de bedrijfswagen. Kan de werkgever het voordeel van het privégebruik van de bedrijfswagen intrekken, beperken of veranderen en in welke mate zou dit mogelijk zijn?

In de praktijk bestaan er immers heel wat misverstanden over het gebruik van de bedrijfswagen als de werknemer enige tijd van het werk afwezig blijft, bv. als gevolg van ziekte, vakantie of loopbaanonderbreking. Het derde hoofdstuk bespreekt wat het lot van het privégebruik van de bedrijfswagen is bij deze en andere gevallen van schorsing van de arbeidsovereenkomst.

Nog meer misverstanden en onwetendheid duiken op wanneer de aansprakelijkheid van de werknemer aan bod komt. Het gebeurt vaak dat noch de werkgever, noch de werknemer op de hoogte zijn van de mate waarin ze aansprakelijk zijn, en hoe die aansprakelijkheid kan worden beoordeeld. Die problematiek, die complexer is dan ze op het eerste gezicht lijkt, komt aan bod in hoofdstuk vier.

In hoofdstuk vijf wordt stilgestaan bij een element dat eigenlijk onlosmakelijk verbonden is met het privégebruik van een bedrijfswagen: het rijbewijs. Onderzocht wordt of de werkgever de kosten van het behalen van een rijbewijs ten laste mag leggen van de werknemer, en wat de gevolgen zijn van de intrekking van het rijbewijs op de uitvoering van de arbeidsovereenkomst.

Het zesde hoofdstuk behandelt het moeilijke spanningsveld tussen de privacy van de werknemer en het controlerecht van de werkgever: in welke mate mag de werkgever de bewegingen van de bedrijfswagen volgen met een zogenaamd autovolgsysteem? Wat is de waarde van bewijzen tegen de werknemer die verkregen zijn door een niet-reglementair autovolgsysteem? Ook op deze moeilijke vragen wordt gepoogd een antwoord te formuleren. Hierbij gaat onze oprechte dank uit naar mr. Erik Verlinden voor zijn gewaardeerde hulp.

In het zevende en laatste hoofdstuk van het eerste deel wordt uitgebreid ingegaan op het lot van de bedrijfswagen bij het einde van de arbeidsovereenkomst. Kan het foutieve gebruik van de bedrijfswagen aanleiding geven tot ontslag, al dan niet om een dringende reden? En hoe moet het voordeel van de bedrijfswagen worden begroot in de opzegvergoeding die bij de verbreking van de arbeidsovereenkomst moet worden betaald? Hier zal blijken dat er een omvangrijke casuïstiek bestaat met begrotingen in de meest uiteenlopende richtingen. We zullen die begrotingen onderzoeken en een antwoord formuleren op welke wijze ze in het

licht van de rechtspraak van het Hof van Cassatie het meest correct kan gebeuren.

In het tweede deel van dit boek gaan Lode Agache, Stefan Creemers en Bart Verstuyft uitgebreid in op de aspecten van fiscaliteit en sociale zekerheid. Vooreerst wordt nader bepaald welk type van voertuigen onder de specifieke regeling van bedrijfswagens vallen en op welke wijze die kunnen worden verworven. Vervolgens behandelen zij de diverse aspecten betreffende de problematiek van de aftrekbaarheid van de autokosten in de vennootschap en wordt in een derde hoofdstuk uitgebreid stilgestaan bij de impact die de toekenning van een bedrijfswagen heeft op de personenbelasting van de werknemer. In hoofdstuk vier wordt de uitermate complexe regeling van de btw op autokosten onder de loep genomen, waarna vervolgens de BIV en verkeersbelasting nader worden toegelicht.

In het laatste hoofdstuk ten slotte komen de aspecten van sociale zekerheid aan bod.

Wij zijn er vast van overtuigd dat dit boek een veilige en betrouwbare vraagbaak zal zijn voor eenieder die met deze complexe materie in contact komt, of het nu als HR-verantwoordelijke, fleetmanager, accountant, bedrijfsjurist of als advocaat is.

Dirk HEYLEN en Ivo VERREYT
6 oktober 2012

INHOUD

<i>Voorwoord</i>	v
------------------------	---

DEEL I. DE BEDRIJFSWAGEN IN DE RELATIE WERKGEVER-WERKNEMER

Hoofdstuk 1.

Inleiding: de bedrijfswagen als loon.....	3
---	---

1. Bedrijfswagen en loon.....	3
1.1. De bedrijfswagen als een hulpmiddel voor de uitvoering van de arbeidsovereenkomst.....	3
1.2. De bedrijfswagen als een voordeel in natura.....	5
1.3. Bedrijfswagen en andere looncomponenten.....	9
1.3.1. Eindejaarspremie en bedrijfswagen.....	9
1.3.2. Feestdagenvergoeding en bedrijfswagen.....	10

Hoofdstuk 2.

Knelpunten m.b.t. het gebruik van de bedrijfswagen.....	11
---	----

1. Inleiding.....	11
2. Afspraken in een car policy of (bijlage bij de) arbeidsovereenkomst.....	12
2.1. Afspraken m.b.t. het gebruik.....	12
2.2. Afspraken rond de gebruikers.....	13
2.3. Afspraken rond de keuze van de wagen.....	13
2.4. Afspraken rond de kosten en het onderhoud.....	13
2.5. Afspraken rond verkeersovertredingen en schadegevallen.....	14
2.6. Afspraken rond sancties.....	14
2.7. Afspraken rond intrekking/vervanging/wijziging van de wagen.....	15
2.8. Afspraken bij het einde van de arbeidsovereenkomst.....	15
3. Enkele knelpunten bij het gebruik.....	15
3.1. Algemeen.....	15
3.2. Verplicht of collectief karakter van de toekenning?.....	16
3.3. Intrekking/wijziging door de werkgever.....	16
3.3.1. Het wijzigingsrecht van de werkgever <i>versus</i> de ongeoorloofde eenzijdige wijziging.....	16
3.3.2. Wijzigingen in onderling akkoord.....	17

3.3.3.	Eenzijdige wijzigingen door de werkgever	18
3.3.4.	Het wijzigingsbeding	19
3.3.4.1.	Algemeen	19
3.3.4.2.	Het wijzigingsbeding en de bedrijfswagen	20
3.3.4.2.1.	Algemeen	20
3.3.4.2.2.	Wagen gekoppeld aan een functie	21
3.3.4.2.3.	Overeenkomst over intrekking van de wagen bij ziekte.	22
3.3.4.2.4.	Bedrijfswagen toegekend voor een bepaalde tijd	22
3.3.5.	Gevolgen van de miskennis van het wijzigingsrecht van de werkgever.	23
3.3.6.	Houding van de werknemer	24
3.3.6.1.	Vaststellen van de verbreking van de arbeidsovereenkomst	25
3.3.6.1.1.	Algemeen	25
3.3.6.1.2.	Inschatten van de wijziging.	25
3.3.6.1.3.	Ogenblik van vaststellen van de verbreking.	26
3.3.6.2.	De gerechtelijke ontbinding van de arbeidsovereenkomst	29
3.3.6.3.	De werknemer kan de uitvoering in natura vorderen.	29
3.3.6.4.	Exceptie van niet-uitvoering – <i>exceptio non adimpleti contractus</i>	30
3.3.7.	Enkele courante wijzigingen m.b.t. de bedrijfswagen: overzicht en beoordeling	31
3.3.7.1.	Eenzijdige intrekking door de werkgever	31
3.3.7.2.	Eenzijdige intrekking door werkgever mits betaling van een passende compensatie	31
3.3.7.3.	Betalen van een persoonlijke bijdrage door de werknemer	31
3.3.7.4.	Verandering van de wagen door een model van lagere klasse	31
3.3.7.5.	Verandering van de wagen door een model van lagere klasse met betaling van een passende compensatie.	33
3.3.7.6.	Bedrijfswagen gekoppeld aan bepaalde tijdelijke functie.	33
3.3.7.7.	Weigering van de werknemer om de wagen als loonvoordeel te aanvaarden	34
3.4.	Overgang van een voltijdse naar een deeltijdse tewerkstelling	34

3.5. Gevolgen van gewijzigde fiscale en sociaalrechtelijke behandeling	35
3.5.1. In hoofde van de werknemer.....	35
3.5.2. In hoofde van de werkgever.....	36
3.6. Lot van de opties die de werknemer boven zijn budget kiest en privé betaalt.....	37
3.6.1. Betaling van de opties.....	37
3.6.2. In welke mate mag de werknemer de opties verwijderen?	40
3.7. Het leasebeding	40
 Hoofdstuk 3.	
De bedrijfswagen en de schorsing van de arbeidsovereenkomst	45
1. Algemeen	45
2. Bedrijfswagen en volledige schorsing.....	46
2.1. Algemeen	46
2.2. Arbeidsongeschiktheid.....	46
2.2.1. Tijdens de periode van gewaarborgd loon	47
2.2.1.1. Algemeen	47
2.2.1.2. Werklieden.....	47
2.2.1.2.1. Gewaarborgd loon bij werklieden.....	47
2.2.1.2.2. Anciënniteitsvereiste.....	48
2.2.1.2.3. Carenzdag.....	48
2.2.1.2.4. Herval	49
2.2.1.3. Bedienden.....	50
2.2.1.3.1. Algemeen stelsel	50
2.2.1.3.2. Bedienden die de regeling voor werk- lieden volgen.....	50
2.2.1.4. Uitsluitingen	51
2.2.2. Na de periode van gewaarborgd loon	51
2.2.2.1. In de verhouding werkgever-werknemer	51
2.2.2.2. In de verhouding werknemer-ziekenfonds.....	52
2.2.2.3. In de verhouding met de fiscus.....	53
2.2.2.4. In de verhouding met de aansprakelijke derde	54
2.2.2.4.1. De werkgever <i>versus</i> de aansprakelijke derde	54
2.2.2.4.2. De werknemer <i>versus</i> de aansprakelijke derde	55
2.2.3. De begeleide werkhervatting.....	55
2.2.3.1. Algemeen	55
2.2.3.2. Cumulatie tussen beroepsinkomen en uitkeringen.....	56

2.3.	Arbeidsongeschiktheid ingevolge arbeidsongeval of beroepsziekte . .	57
2.3.1.	De periode van gewaarborgd loon	57
2.3.2.	De werkgever <i>versus</i> de aansprakelijke derde	58
2.3.3.	Na afloop van de periode van gewaarborgd loon	59
2.3.4.	Gedeeltelijke tijdelijke arbeidsongeschiktheid	59
2.4.	Jaarlijkse vakantie	60
2.4.1.	Werklieden	60
2.4.2.	Bedienden	61
2.4.3.	De wettelijke jaarlijkse vakantie en andere ‘vakantie’ dagen . .	62
2.4.4.	Onbetaalde vakantiedagen	63
2.5.	Feestdagen	64
2.6.	Kort verzuim en verlof om dwingende reden	65
2.6.1.	Kort verzuim	65
2.6.2.	Verlof om dwingende reden	65
2.7.	Tijdskrediet	66
2.7.1.	Verhouding werkgever-werknemer	66
2.7.2.	Verhouding m.b.t. de onderbrekingsuitkering	66
2.8.	Palliatief verlof en verzorgingsverlof voor een zwaar ziek gezins- of familielid	67
2.8.1.	Verhouding werkgever-werknemer	67
2.8.2.	Verhouding m.b.t. de onderbrekingsuitkering	68
2.9.	Zwangerschaps- en ouderschapsverlof	68
2.9.1.	Verhouding werkgever-werknemer	69
2.9.1.1.	Zwangerschapsrust	69
2.9.1.2.	Ouderschapsverlof	69
2.9.2.	Verhouding m.b.t. de onderbrekingsuitkering	69
2.9.2.1.	Zwangerschapsrust	69
2.9.2.2.	Ouderschapsverlof	70
2.10.	Schorsing wegens technische stoornis, slecht weer of economische redenen	71
2.10.1.	Verhouding werkgever-werknemer	71
2.10.2.	Verhouding m.b.t. de werkloosheidsuitkeringen	72
2.11.	Ongerechtvaardigde afwezigheden	72
2.12.	Vaderschaps- en adoptieverlof	73
2.12.1.	Vaderschapsverlof	73
2.12.2.	Adoptieverlof	73
2.13.	Overmacht	74
2.14.	Staking en lock-out	74
2.15.	Voorlopige hechtenis	75
2.16.	Militaire dienst, burgerdienst en dienst uit gewetensbezwaar	75
2.17.	Politiek verlof	75
2.18.	Niet (tijdig) aanvatten of voortzetten van het werk	76

2.19. Schorsing als tuchtmaatregel	77
2.20. Enkele korte schorsingen	77
2.21. Contractuele beperking van de rechten van de werknemer?	78
3. Bedrijfswagen en gedeeltelijke schorsing	79
4. Teruggave van de wagen	80
4.1. Algemeen	80
4.2. Ten onrechte terugname van de wagen door de werkgever	81
4.3. Terechte vraag tot terugname	81
4.4. Nalaten van de werknemer de wagen (tijdig) terug te bezorgen	82
5. Rijbewijs en schorsing	83
6. Besluit	83
Hoofdstuk 4.	
De bedrijfswagen en problemen van aansprakelijkheid	85
1. Strafrechtelijk luik	86
1.1. Strafrechtelijke aansprakelijkheid van de werknemer voor door hem begane verkeersovertredingen	86
1.2. Burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de werkgever voor de geldboete	86
1.2.1. De geldboete	86
1.2.1.1. Algemeen	86
1.2.1.2. Regresvordering door de werkgever	88
1.2.2. De minnelijke schikking – voorstel tot onmiddellijke inning	89
1.2.3. Verzekering tegen geldboetes en minnelijke schikkingen	90
1.2.4. Bijzondere aansprakelijkheid van artikel 67ter van de wegverkeerswet	91
1.2.5. Sociaalrechtelijke en fiscaalrechtelijke gevolgen van betaling van verkeersboetes van de werknemer door de werkgever	91
1.2.5.1. Sociaalrechtelijke aspecten	91
1.2.5.2. Fiscaalrechtelijke aspecten	93
2. Burgerrechtelijk luik	94
2.1. Aansprakelijkheid van de werknemer bij de uitvoering van de arbeidsovereenkomst	94
2.1.1. Burgerlijke aansprakelijkheid – algemeen	94
2.1.2. Burgerlijke aansprakelijkheid en de arbeidsovereenkomst	96
2.1.2.1. Regeling	96
2.1.2.2. Inhoud van de aansprakelijkheidsbeperking	97
2.1.2.3. Draagwijdte van de aansprakelijkheidsbeperking	98
2.1.2.3.1. De regeling geldt enkel voor werknemers	98

2.1.2.3.2.	De regeling geldt enkel voor fouten begaan tijdens de uitvoering van de arbeidsovereenkomst	99
2.1.2.3.3.	De regeling geldt enkel voor schade aan de werkgever of aan derden	101
2.1.2.3.4.	Van de regeling mag niet contractueel worden afgeweken	101
2.1.2.3.5.	De regeling is tegenstelbaar aan de werkgever en aan derden	103
2.1.2.3.6.	De regeling geldt enkel voor de burgerrechtelijke aansprakelijkheid	104
2.1.2.3.7.	Afwijkende regels bij arbeidsongevallen . .	104
2.1.2.4.	Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank	104
2.1.3.	Toepassingsgevallen	105
2.1.3.1.	Bij ongeval	105
2.1.3.2.	Diefstal	108
2.1.4.	Vrijstelling en premieverhoging bij ongeval	109
2.1.4.1.	Algemeen	109
2.1.4.1.1.	Tijdens de uitvoering van de arbeidsovereenkomst	109
a.	Geen zware fout, bedrog of een gewoonlijk voorkomende lichte fout	109
b.	Zware fout, bedrog of een gewoonlijk voorkomende lichte fout	109
2.1.4.1.2.	Buiten de uitvoering van de arbeidsovereenkomst	111
2.1.5.	Regres door de verzekeraar	111
2.2.	De bedrijfswagen als arbeidsgereedschap: bijzondere aansprakelijkheid van de werknemer?	112
2.2.1.	De bedrijfswagen als arbeidsgereedschap	112
2.2.2.	Gevolgen van de bedrijfswagen als arbeidsgereedschap	114
2.3.	Aansprakelijkheid van de werknemer buiten de uitvoering van de arbeidsovereenkomst	115
2.3.1.	Inleiding	115
2.3.2.	Veroorzaakte schade	116
2.3.2.1.	Schade aan de werkgever	116
2.3.2.1.1.	De bedrijfswagen als arbeidsgereed- schap	116

2.3.2.1.2. De bedrijfswagen niet als arbeids- gereedschap	117
a. Algemeen	117
b. Bewaargeving	118
c. Bruikleen	120
d. Huur	123
e. Besluit	126
2.3.2.2. Schade aan derden	127
2.3.3. Regres door de verzekeraar	128
2.3.4. Een bijzonder geval: dronkenschap van de werknemer en mogelijke aansprakelijkheid van de werkgever	128
2.3.4.1. Algemeen	128
2.3.4.2. Dronkenschap op een bedrijfsfeest	128
2.3.4.3. Is er toch een verhoogde aansprakelijkheid van de werkgever mogelijk?	129
2.4. Aansprakelijkheid en uitzendarbeit – terbeschikkingstelling	132
2.4.1. Algemeen	132
2.4.2. De regeling	133
2.4.3. Toepasselijkheid van artikel 18 van de arbeidsovereenkomstenwet	135
2.5. Aansprakelijkheid bij arbeidsongevallen	135
2.5.1. Algemeen	135
2.5.2. Geen keuzerecht	136
2.5.3. Cumulatieverbod	136
2.5.4. Burgerlijke immuniteit	137
2.5.4.1. Algemeen	137
2.5.4.2. Uitzonderingen	138
2.5.4.2.1. Artikel 46 van de arbeidsongevallenwet ..	138
2.5.4.2.2. Ongevallen op de weg van en naar het werk en verkeersongevallen.	139
a. Algemeen	139
b. Samenloop met de wet aansprakelijkheid motorvoertuigen (WAM)	139
2.5.5. Specifieke regeling bij uitzendarbeit	140
Hoofdstuk 5.	
De bedrijfswagen en het rijbewijs	143
1. Inleiding	143
2. Mag de werkgever in het kader van een aanwervingsprocedure van de werknemer vragen of die over een geldig rijbewijs beschikt?	144
2.1. Algemeen	144

2.1.1.	Principes	144
2.1.2.	Vraagrecht van de werkgever <i>versus</i> spreekplicht/liegrecht van de werknemer	146
2.2.	Verplicht rijbewijs	147
2.3.	Facultatief rijbewijs	148
3.	De kosten van het behalen van een rijbewijs.	148
3.1.	Probleemstelling	148
3.2.	Het scholingsbeding	149
3.3.	Voorwaarden voor een geldig scholingsbeding	150
3.4.	Het scholingsbeding en het rijbewijs	151
4.	Intrekking van het rijbewijs.	152
4.1.	Algemeen: verbod van het recht tot sturen	152
4.1.1.	Een tijdelijk rijverbod	153
4.1.2.	De onmiddellijke intrekking van het rijbewijs.	153
4.1.3.	Het verval van het recht tot sturen	153
4.1.3.1.	Het verval als straf	153
4.1.3.2.	Verval wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid	154
4.1.4.	De immobilisering en verbeurdverklaring van het voertuig	154
4.1.5.	De beperking van de geldigheid van het rijbewijs van de overtreder tot motorvoertuigen die uitgerust zijn met een alcoholslot	155
4.2.	Sancties in het arbeidsreglement.	155
4.3.	Meldingsplicht van de werknemer van de intrekking van het rijbewijs?	156
4.3.1.	Rijbewijs noodzakelijk voor de uitvoering van de overeenkomst	156
4.3.2.	Rijbewijs niet noodzakelijk voor de uitvoering van de overeenkomst	157
4.4.	Intrekking van het rijbewijs en teruggave van de wagen	158
4.4.1.	Met contractuele regeling	158
4.4.2.	Zonder contractuele regeling	158
4.5.	Intrekking van het rijbewijs – gevolgen voor de arbeidsrelatie	160
4.5.1.	Rijbewijs noodzakelijk om de overeenkomst uit te voeren	161
4.5.1.1.	Schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst?	161
4.5.1.1.1.	Schorsing ingevolge overmacht?	161
4.5.1.1.2.	Gevolgen van de schorsing.	162
4.5.1.1.3.	Uitvoeren van ander werk	162
4.5.1.2.	Beëindiging van de arbeidsovereenkomst?	163

4.5.1.2.1. Beëindigende overmacht?	163
4.5.1.2.2. Ontslag wegens dringende reden?	164
4.5.1.2.3. Opzegging of verbreking van de arbeidsovereenkomst?	164
4.5.2. Rijbewijs niet noodzakelijk om de arbeidsovereenkomst uit te voeren	165
5. Het alcoholslot	165
5.1. Algemeen	165
5.2. Het alcoholslot en de arbeidsrelatie	166
5.3. Het alcoholslot in de (bedrijfs)wagen.	167
5.3.1. Alcoholslot opgelegd door de rechtbank.	167
5.3.1.1. De werknemer beschikt niet over een bedrijfs- wagen, en verplaatst zich (desgevallend ook beroepsmatig) met zijn eigen wagen	168
5.3.1.2. De werknemer beschikt over een bedrijfswagen	168
5.3.2. Alcoholslot zonder rechterlijke beslissing	169
6. Rijgeschiktheidsattest	169
6.1. Algemeen	169
6.2. Vraagrecht van de werkgever.	170
Hoofdstuk 6.	
Privacy van de werknemer <i>versus</i> controlerecht van de werkgever.	173
1. Inleiding	173
1.1. Algemeen	173
1.2. Privacy als grondrecht	174
2. Wat is een autovolgsysteem?	175
2.1. Definitie.	175
2.2. Wettelijk kader.	176
2.2.1. Europese richtlijnen	177
2.2.2. De wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (WVP)	178
2.2.3. Telecommunicatiewet.	182
2.2.4. Cao nr. 81	183
3. Wanneer is het gebruik van een autovolgsysteem toegelaten?	184
3.1. Finaliteit	184
3.1.1. Veiligheid van de werknemer	186
3.1.2. Bescherming van de dienstwagen	186
3.1.3. Welomschreven professionele behoefte aangaande transport en logistiek	186
3.1.4. Controle op de arbeid van de werknemer	187

3.2.	Proportionaliteit	188
3.2.1.	Dubbele toets: relevantie en evenredigheid.	188
3.2.2.	Gps-lokalisatie tijdens en/of na de arbeidstijd	189
3.2.3.	Gericht of permanent autovolgsysteem	190
3.2.4.	Bewaring van gps-monitoringgegevens	192
4.	Hoe moet controle via een autovolgsysteem worden ingevoerd?	192
4.1.	Inhoud	192
4.2.	Informatie en overleg	193
4.2.1.	De ondernemingsraad	193
4.2.2.	De vakbondsafvaardiging	194
4.2.3.	Aangifte aan de privacycommissie.	194
4.3.	Vorm en kennisgeving	194
4.3.1.	Reglement opstellen en meedelen.	194
4.3.2.	Arbeidsovereenkomst.	195
4.3.3.	Arbeidsreglement	196
4.3.4.	Cao.	196
4.4.	Toestemming?	197
5.	Gevolgen van miskenning van de privacy.	198
5.1.	Algemeen	198
5.2.	Sancties en schadevergoeding	198
5.2.1.	Strafsancties.	198
5.2.2.	Schadevergoeding	199
5.2.3.	Straffen in het arbeidsreglement.	200
5.2.4.	Klacht bij de privacycommissie	201
5.3.	De waarde van onrechtmatig verkregen bewijs	201
5.3.1.	Algemeen	201
5.3.2.	Gevolgen.	202

Hoofdstuk 7.

De bedrijfswagen en het einde van de arbeidsovereenkomst	205
--	-----

1.	De wagen als aanleiding tot het ontslag.	206
1.1.	Foutief gebruik door de werknemer	206
1.1.1.	Algemeen	206
1.1.2.	Enkele courante gevallen	207
1.1.2.1.	Misbruik van de tankkaart/terugbetaling tankkosten/parkeertickets.	207
1.1.2.2.	Verkeersovertredingen.	210
1.1.2.2.1.	Algemeen	210
1.1.2.2.2.	Dronkenschap	210
1.1.2.3.	Overtreding van het verbod op privégebruik.	212
1.1.2.4.	Ontzetting uit het recht tot sturen	213
1.1.2.5.	Weigering tot inlevering van de bedrijfswagen	214

1.1.3. Andere mogelijke sancties	215
1.2. Misbruik door de werkgever	216
2. Gevolgen van ontslag: gebruik en vergoeding	217
2.1. Beëindiging met opzegtermijn	217
2.1.1. Beëindiging met een te presteren opzegtermijn.	217
2.1.2. Beëindiging met een opzegtermijn met vrijstelling van prestaties	218
2.2. Onmiddellijke beëindiging/verbreking	219
2.2.1. Algemeen	219
2.2.2. Zonder privévoordeel	219
2.2.3. Met privévoordeel	219
2.2.3.1. Zonder recht op verbrekingsvergoeding.	220
2.2.3.2. Met recht op verbrekingsvergoeding.	220
2.2.3.2.1. Algemeen	220
2.2.3.2.2. Dient het voordeel van de bedrijfswagen opgenomen te worden in de berekenings- basis van het basisloon?	223
2.2.3.2.3. De waardering van het voordeel	227
a. Algemeen	227
b. In acht te nemen voordeel: het principe van de werkelijke waarde.	227
c. De toepassing van het principe van de werkelijke waarde in de praktijk	232
d. De betaling van een persoonlijke bijdrage door de werknemer	237
e. Conventionele waardering van het voordeel?.	237
2.2.3.2.4. De waardering van het voordeel in de rechtspraak.	240
a. Algemeen	240
b. Het voordeel in de rechtspraak: actuele tendensen	241
2.2.4. De berekening van het voordeel in het basisloon.	245
2.2.4.1. Vakantiegeld en eindejaarspremie	245
2.2.4.2. Bruto- of nettovoordeel	246
2.2.4.2.1. Algemeen	246
2.2.4.2.2. De bedrijfswagen	247
2.2.4.2.3. Besluit	248
2.2.5. Gebruik na verbreking met toestemming van de werkgever.	249
2.2.5.1. Algemeen	249

2.2.5.2.	Gevolgen op fiscaalrechtelijk en socialezekerheidsrechtelijk vlak	251
2.2.5.3.	Standpunt van de RSZ en de FOD Financiën	252
2.2.5.4.	Bijzonder geval: brugpensioen	253
2.2.6.	Eventuele aandachtspunten m.b.t. de car policy	254
2.3.	Andere vergoedingen n.a.v. het ontslag	255
2.3.1.	Algemeen	255
2.3.2.	Uitwinningsvergoeding	256
2.3.3.	Vergoeding voor willekeurig ontslag	257
2.3.4.	Vergoeding wegens misbruik van ontslagrecht	257
2.3.5.	Werkzekerheidsbedingen	258
2.3.5.1.	Algemeen	258
2.3.5.2.	Paritair comité van het verzekeringswezen	258
2.3.6.	Ontslagbescherming	260
2.3.6.1.	Algemeen	260
2.3.6.2.	Overzicht	262
2.3.7.	Vergoeding bij collectief ontslag	266
2.3.8.	Tussenkost bij sluiting van onderneming	267
2.4.	Vertrekvakantiegeld	268
2.5.	Leasebeding	268
3.	Teruggave van de wagen bij het einde van de arbeidsovereenkomst	268
3.1.	Het inleveren van de wagen	268
3.2.	De staat van de wagen	270
3.3.	Terugvordering van de wagen	272
3.3.1.	Terugvordering	272
3.3.2.	Retentie door de werknemer?	273
3.3.2.1.	Retentierecht?	274
3.3.2.2.	<i>Exceptio non adimpleti contractus</i> (enac)	275

DEEL II.

DE BEDRIJFSWAGEN IN RELATIE TOT DE FISCUS EN DE RSZ

Hoofdstuk 1.

De bedrijfswagen en de inkomstenbelasting 279

1.	Welke voertuigen – fiscale definitie van de personenwagens en de lichte vrachtwagens	279
1.1.	Personenwagens	279
1.2.	Lichte vrachtwagens	280
2.	Hoe verwerven – financieringswijzen	281
2.1.	Inleiding	281
2.2.	Aankoop	281
2.3.	Huur of lease	282

Hoofdstuk 2.

Vennootschapsbelasting – aftrekbaarheid van autokosten	285
1. Inleiding	285
2. Aftrekbeperking	286
2.1. Schalen per 1 januari 2010	286
2.2. Welke voertuigen?	287
2.2.1. Personenwagens.	287
2.2.2. Directiewagens	288
2.3. Welke kosten	288
2.3.1. Beperkt aftrekbare kosten (cf. CO ₂ -uitstoot)	288
2.3.2. Beperkt aftrekbare kosten (75%)	289
2.3.3. Onbeperkt aftrekbare kosten.	290
2.4. Terugbetaalde kosten	291
3. Overdreven autokosten (opportunitiestoets inzake luxewagens).	292
4. Verkoop van de bedrijfswagen (meer- en minderwaarde bij realisatie)	292
5. De impact van het voordeel van alle aard of de eigen bijdrage op de aftrekbare kosten	293
5.1. Principe	293
5.2. Praktische toepassing	294
5.3. De ‘eigen bijdrage’ betaald door de werknemer	295
5.4. Bijkomende verworpen uitgave t.b.v. 17% van het VAA (vanaf 1 januari 2012)	295
6. Doorrekening van autokosten	296
6.1. Wettelijk kader	296
6.2. Autokosten die een onderdeel vormen van een hoofdhandeling.	296
6.3. Individuele doorrekening van autokosten.	296
7. Bijzondere topics	297
7.1. Collectief georganiseerd woon-werkverkeer	297
7.1.1. Algemeen	297
7.1.2. In hoofde van de werkgever.	298
7.1.3. In hoofde van de werknemer.	299
7.2. Oplaadstations voor elektrische wagens – investeringsaftrek	300

Hoofdstuk 3.

Voordeel van alle aard.	301
1. Inleiding	301
2. Wat wordt verstaan onder ‘privégebruik’?.	302
3. Welke voertuigen?	303
4. Waardering van het belastbare voordeel	304
4.1. Berekening tot 31 december 2011	304
4.2. Berekening vanaf 1 januari 2012.	305

4.2.1.	Basisformule.	305
4.2.2.	Wat is de ‘cataloguswaarde’?	305
4.2.3.	Wat is het toepasselijke CO ₂ -percentage?	307
4.2.4.	Beperking tot 6/7.	309
4.2.5.	Correcties	309
4.3.	Eigen bijdrage van de werknemer.	310
4.4.	Beschikking over meerdere bedrijfswagens	312
5.	Administratieve verwerking	313
5.1.	Hoe verwerken in de loonadministratie?	313
5.2.	Specifieke situaties.	314
5.2.1.	Wat bij tijdelijke onbeschikbaarheid van de wagen of aanloopwagen?	314
5.2.2.	Wat bij tijdelijke afwezigheid van de werknemer?	314
5.3.	Rapporteringsverplichting – fiche 281.10 of 281.20	315
6.	Aftrekbaarheid van de kosten van woon-werkverkeer met bedrijfswagen	316
6.1.	Algemeen	316
6.2.	Voorwaarden om recht te hebben op de aftrek.	316
6.3.	Beperking van de aftrek	317
7.	Voorbeelden	318
7.1.	Voorbeeld 1: bedrijfswagen sinds 2010.	318
7.2.	Voorbeeld 2: eerst aanloopwagen, daarna definitieve bedrijfswagen	318
7.3.	Voorbeeld 3: elektrische wagen	319
7.4.	Voorbeeld 4: eenmalige eigen bijdrage.	319
7.5.	Voorbeeld 5: maandelijkse eigen bijdrage	320
8.	Bijzondere topics	321
8.1.	Tankkaart	321
8.2.	Verkoop van de bedrijfswagen ingevolge beëindiging leasecontract.	322
8.3.	Onttrekking	323
Hoofdstuk 4.		
	De bedrijfswagen en de btw	325
Inleiding		
1.	Aftrek van btw op autokosten	326
1.1.	Aftrekbeperking tot 50% (en beroepsgebruik)	326
1.1.1.	Bestemmingsprincipe en bewijslast (art. 45, § 1 WBTW)	326
1.1.2.	Aftrekbeperking tot 50% (art. 45, § 2 WBTW)	326
1.1.3.	Vanaf 2011/2012: ook aftrekbeperking volgens beroepsgebruik (art. 45, § 1 <i>quinquies</i> WBTW)	327
1.2.	Voor welke voertuigen en kosten geldt de aftrekbeperking tot 50%?	327

1.2.1.	Voor welke voertuigen?	327
1.2.2.	Voor welke uitgaven?	328
1.2.3.	Specifieke uitgaven met/zonder aftrekbeperking.....	329
1.3.	Enkel tankkaart of tenlasteneming uitgaven: 0% aftrek.....	330
1.4.	Vereiste van conforme aankoopfacturen.....	331
2.	Doorrekening van autokosten	332
2.1.	Doorfacturatie ‘als dusdanig’ of ‘als onderdeel’ (met btw)	332
2.1.1.	Doorrekening als dusdanig	332
2.1.2.	Als onderdeel van een globale dienst.....	333
2.2.	Andere soorten van doorrekeningen	334
2.2.1.	Voorgesloten kosten en terugbetaling (zonder btw).....	334
2.2.2.	Doorrekening van kosten als schadevergoeding (zonder btw).....	335
2.2.3.	Tenlasteneming van kosten als financiële steun (zonder btw).....	335
2.3.	Toepassing: doorrekening aan personeel (door werkgever)	336
2.4.	Toepassing: doorrekeningen in het kader van verhuur.....	337
2.4.1.	Kwalificatie van bepaalde doorrekeningen bij verhuur (lease).....	337
2.4.2.	Verzekering en pechverhelping.....	337
2.4.3.	Belasting op de inverkeerstelling en verkeersbelasting (met of zonder btw).....	338
2.4.4.	De problematiek van doorrekening van brandstof in ‘all-in lease’.....	339
2.5.	Toepassing: doorrekening van autokosten aan groepsonderneming	340
3.	Verhuur van bedrijfswagens tussen verbonden ondernemingen.....	340
3.1.	Oud administratief standpunt.....	340
3.2.	Kentering onder impuls van Cassatie.....	341
3.3.	Toch nog aftrekbeperking	342
4.	Oude regeling inzake voordelen van alle aard (tot 31 december 2010)....	342
4.1.	Geen correctie via recht op aftrek.....	342
4.2.	Gelijkstelling met belastbare dienst (oud art. 19, § 1 WBTW).....	343
4.3.	Berekening van het voordeel (art. 33, § 1 WBTW en aanschr. nr. 96/004).....	343
4.4.	Drie mogelijke scenario’s	344
4.4.1.	Scenario 1: volledig gratis gebruik.....	344
4.4.2.	Scenario 2: eigen bijdrage minstens gelijk aan het forfaitaire voordeel	345
4.4.3.	Scenario 3: eigen bijdrage kleiner dan forfaitaire voordeel.....	346
5.	Nieuwe regeling vanaf 1 januari 2011: aftrek btw in functie van beroepsgebruik.....	348

5.1.	Wijziging van het correctiemechanisme	348
5.2.	Nieuwe regeling vanaf 1 januari 2011: via aftrekbeperking	350
5.2.1.	Aftrek volgens beroepsgebruik (art. 45, § 1 <i>quinquies</i> WBTWen art. 45, § 1 WBTW)	350
5.2.2.	Samenhang met aftrekbeperking tot 50% (art. 45, § 2 WBTW)	351
5.2.3.	Btw enkel toepasselijk bij opname in het bedrijfs- vermogen	351
5.2.4.	Tolerantietoepassing oude regeling tot 31 december 2011 . . .	352
5.3.	Vaststelling van beroepsmatig gebruik en correcties	353
5.3.1.	Naar een kilometeradministratie	353
5.3.2.	Jaarlijkse herziening van het beroepsgebruik	355
5.4.	Vijf scenario's inzake aftrek van btw op de bedrijfswagen zelf	357
5.4.1.	Gratis terbeschikkingstelling van aangekochte bedrijfswagen	357
5.4.2.	Gratis terbeschikkingstelling van geleasede of gehuurde wagen	361
5.4.3.	Terbeschikkingstelling bedrijfswagen tegen vergoeding	362
5.4.4.	Bedrijfswagen aangekocht vóór 1 januari 2011 (of 1 januari 2012)	365
5.4.5.	Wagen initieel volledig beroepsmatig gebruikt	367
6.	Bedrijfswagen verlaat de onderneming	369
6.1.	Gratis onttrekking (art. 12 WBTW)	369
6.1.1.	Btw op gratis overdracht	369
6.1.2.	Maatstaf van heffing: btw op 50%	369
6.1.3.	Voorbeeld	370
6.2.	Verkoop van de bedrijfswagen	370
6.2.1.	Btw op 50% op de verkoopprijs	370
6.2.2.	Vaststelling van de verkoopprijs	371
6.2.3.	Verkoopfactuur en rapportering in periodieke btw-aangifte	372
6.2.4.	Herziening in het voordeel van de belastingplichtige	373

Hoofdstuk 5.

Belasting op inverkeerstelling en verkeersbelasting	375
1. De belasting op inverkeerstelling	375
1.1. Inschrijving op naam van eigenaar of gebruiker	375
1.2. Inschrijving vóór 1 maart 2012	375
1.3. Inschrijving vanaf 1 maart 2012	376
2. Verkeersbelasting	377

Hoofdstuk 6.	
Aspecten van sociale zekerheid	379
1. Algemeen	379
2. Betaling van de CO ₂ -bijdrage	379
3. Voertuigen	380
4. Gebruik voor andere dan loutere beroepsdoeleinden	381
4.1. Algemeen	381
4.2. Privégebruik	382
4.3. Individueel woon-werkverkeer	382
4.4. Collectief vervoer van werknemers	383
4.5. Bewijslast m.b.t. het gebruik 'louter voor beroepsdoeleinden'	384
4.5.1. Bewijslast voor de werkgever	384
4.5.2. Actiepunten voor de werkgever	385
5. De CO ₂ -uitstoot	386
6. Berekening van de CO ₂ -bijdrage	387
7. Aangifte	389
8. Sancties	389
9. Betaling van een verkeersboete door de werkgever	390

